

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
[www.philosophical-research.org]

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΚΗ'
ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014 - 2015

Το Νόημα της Ιστορίας

Ζ' Χωρολογική Συνάντηση

17 - 19 Αυγούστου 2015

Φιγάλεια

Η Φιγάλεια απετέλεσε εστιακό σημείο σημαντικών εξελίξεων κατά τους πρώιμους ιδίως Αρχαϊκούς χρόνους, τότε που ελάμβανε την οικεία μορφή το συστατικό βίωμα του Ελληνισμού σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης ύπαρξης.

Σε τρία πεδία των σχετικών εξελίξεων στην περιοχή αποκαλύπτεται καθαρά η μορφοποίηση του Ελληνικού βιώματος.

Και, πρώτον,

(α) κατοπτρίζονται με εξαιρετική διαύγεια ουσιαστικά και χρονολογικά, οι θρησκευτικές δομές του πολιτισμικού «Κόσμου». Πολύτιμο «Κάτοπτρο» είναι ο τόπος μεταξύ του κοινού Αρκαδικού ιερού του Λυκαίου και της Φιγάλειας. Το Λύκαιον όρος ήταν η ιερή κορυφή των Αρκαδών και ο Όλυμπος των Γεωπολιτικά, οι δρόμοι Σπάρτης – Ολυμπίας και Μεσσήνης – Ολυμπίας περνούσαν εκατέρωθέν του. Οι λατρείες της Μέλαινας Δήμητρας και της Ευρυνόμης στην Φιγάλεια αφ' ενός, του Λυκαίου Διός (γεννηθέντος στον Λούσιο και τραφέντος στην Κρητέα παρά το άλσος του Παρρασίου Απόλλωνος) στο όρος αφ' ετέρου, τέλος δε του πανταχού παρόντος Πανός και του επικυριαρχήσαντος Απόλλωνος στις Φιγάλειες Βάσσεσ ιδίως αλλά και στο Λύκαιο, τυποποιούν την τριπλή διαστρωμάτωση της κλασσικής θρησκευτικότητας.

Δεύτερον,

(β) βαρυσήμαντα ιστορικά γεγονότα διαδραματίζονται τότε στον τόπο: ο δεύτερος Μεσσηνιακός Πόλεμος, η επέκταση, ανάσχεση και τροποποίηση της Σπαρτιατικής επιρροής, το απολύτως εμπεδούμενο και εκτός Δωρικής συνάφειας Δελφικό κύρος, καθώς και η αυτοδύναμη πορεία της μεταρρυθμισμένης Φιγάλειας, κειμένης πια στα όρια μεταξύ (1) Αρκαδίας, (2) Τριφυλίας με εντονότερη ή ασθενέστερη κατά καιρούς παρουσία της Ηλείας και (3) Λακωνικής επικράτειας.

Τρίτον δε,

(γ) φανερώνεται η πολιτισμική έκφραση των θρησκευτικών και πολιτικών εξελίξεων. Ο Κούρος της Φιγάλειας αποτελεί μείζον έργο και μοναδικής σημασίας κρίκο στην διαδικασία ανάδυσης της μνημειακής γλυπτικής, ανεκτίμητο δε τεκμήριο για την κατανόηση των Ρυθμών και «Σχολών» πλαστικής κατά τους Αρχαϊκούς χρόνους. Ταυτόχρονα, και προς την ίδια κατεύθυνση επηρεάζεται ο χαρακτηριστικός τρόπος ζωής και οι συνήθειες των Φιγαλέων από το Δωρικό βίωμα, θεμελιωτικό του Ελληνισμού.

***

Στην Ζ' Χωρολογική Εκδρομή θα τηρήσουμε το «από Απόλλωνος άρχεσθαι» επισκεπτόμενοι και πάλι για πολλοστή φορά τον πολυσήμαντο **Ναό του Επικουρίου Απόλλωνος στις Βάσσεις**, αλλά και θα ερευνήσουμε το χθόνιο Πελασγικό στρώμα της θρησκευτικότητας και πολιτιστικής ταυτότητας αναζητώντας τις τοποθεσίες του ιερού της **Ευρυνόμης παρά την Νέδα και του Άντρου της Μελαίνης Δήμητρος στο Ελάϊον**.

Την ευκαιρία παρέχει εκδήλωση που οργανώνει ο **Πολιτιστικός Σύλλογος Φιγάλειας** την **Τρίτη 18 Αυγούστου, 7 το βράδυ, στην Νέα Φιγάλεια**. Στην εκδήλωση θα μιλήσω για την ιστορία της αρχαίας Φιγάλειας με θεματικό άξονα:

Απόλλων και Φιγάλεια

*Στο Επίκεντρο Ιστορικών Θρησκευολογικών, Πολιτικών
και Πολιτιστικών Εξελίξεων το Πρώτο Μισό του 7^{ου} Αιώνα π.Χ.*

[Σχετικά δείτε την μελέτη μου «*Η Μέλαινα Δημήτηρ της Φιγαλείας: Φύση και Ιστορία της Λατρείας*», Ε' Μέρος της Σειράς «*Απόλλων Επικούριος στις Βάσσεις. Θεός, Ναός, Τόπος*» ανηρτημένη στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα *Research Projects*, κατηγορία «*Απόλλων Επικούριος στις Βάσσεις*»].

***

Θα μείνουμε στην Ανδρίτσαϊνα.

Για το τρίτο Συμπληρωματικό Σεμινάριο περί των Ρυθμών Αρχαϊκής Πλαστικής και την επόμενη εκδρομή στα Ύδατα της Στυγός, καθώς και για την συνέχεια των επικαιρικών Μανιφέστων, θα αποστείλω χωριστή επόμενη πληροφόρηση και κείμενα.